

KALIX KOMMUN

ANDTS-plan för Kalix kommun (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och Spel)

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställt/upprättad	Beslutsinstans
ANDTS-plan för Kalix kommun (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och Spel)	Plan	2024-04-15 §55	Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig	Version	Senast reviderad	Giltig till
Fritids- och kulturnämnden			Tills vidare

Innehåll

ANDTS – Alkohol Narkotika Tobak Doping Spel	3
Mål	3
Syfte med alkohol- och drogpolitisk plan.....	3
Arbeta preventivt och främja ett samarbete med andra aktörer	4
Begränsa tillgängligheten av alkohol och droger	4
Läkemedelsmissbruk	4
Barn och ungdomars uppväxt	5
Föräldrastöd	5
Barn och ungdomar i utsatta miljöer	5
Minska alkohol- och drogrelaterat våld	5
Erbjuda stöd och vård vid missbruk eller beroende samt till brottsoffer	5
Dopning.....	6
Tobak	6
Elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare.....	6
Spel.....	6
Ansvarsfördelning	6
Uppföljning och utvärdering	6

ANDTS – Alkohol Narkotika Doping Tobak Spel

Det finns en nationell målstruktur för ANDTS – politiken, den beskrivs i En samlad strategi för alkohol-, narkotika- dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar (Skr. 2021/22:213) och består av ett gemensamt övergripande mål för ANDTS-politiken. Målet är ständigt aktuellt och har ingen borte tidsgräns.

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopingpreparat och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska minska.
3. Antal individer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopingpreparat eller tobak ska minska.
4. Alla individer med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
5. Antalet individer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopingpreparat eller tobak ska minska. *Källa:* En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken ID-nummer: Prop. 2010/11:47

Mål

Målsättningen med Kalix kommuns ANDT plan är att skapa goda förutsättningar för alla, att göra hälsosamma val. Ungdomar i Kalix ska växa upp till trygga individer med en positiv livsstil, vilket bland annat innebär att välja bort tobak, alkohol, narkotika och dopingpreparat.

Alla vuxna har ansvar för att minska tillgängligheten av alkohol, tobak, narkotika och dopingpreparat för unga. Föräldrar, ungdomsledare, föreningsledare och kommunens personal är viktiga förebilder och gränssättare. Genom ökad kunskap om alkohol och droger och dess konsekvenser vill vi uppmuntra till ett restriktivt förhållningssätt.

Det preventiva arbetet och den vård och behandling som erbjuds i Kalix ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. Kalix kommun ska samverka med andra för att öka möjligheterna att nå målen. Den formaliserade samverkan med Polisen och Regionens hälso- och sjukvård samt Folkhälsorådet i Östra Norrbotten bör utvecklas ytterligare.

Syfte med alkohol- och drogpolitisk plan (ANDTS plan)

- Att förankra de alkohol- och drogpolitiska frågorna i de kommunala verksamheterna och få med så många som möjligt i preventionsarbetet.
- Att uttrycka kommunens politiska vilja i alkohol- och drogpolitiska frågor med ambitionen att arbeta förebyggande för en bättre folkhälsa.
- Alkohol- och drogpolitiska planen går ut på att minska den totala konsumtionen av alkohol eftersom en hög totalkonsumtion medför en hög skadenivå.
- Alkohol- och drogpolitiska planen skall vara vägledande och samordnande för alla kommunala myndigheter och förvaltningar i Kalix. Planen skall även vara ett verktyg för att initiera och utveckla eget drogförebyggande arbete i alla verksamheter.

Arbeta preventivt och främja ett samarbete med andra aktörer

Samverkan är viktigt i det preventiva arbetet. En förutsättning för att uppnå målen i denna plan är att samtliga berörda nämnder och aktörer inom Kalix kommun ska medverka inom sitt ansvarsområde. Det krävs att den kommunala verksamheten samarbetar inom och utom verksamhetsgränser och över kommungränserna. Samarbete krävs även med andra aktörer så som exempelvis Polisen, Kyrkan, föreningslivet, näringslivet, studieförbunden och frivilligorganisationer med flera.

I Kalix har vi skrivit under Medborgarlöftena, som syftar till att skapa ett effektivare arbete. Inom de områden där man upplever att det finns problem kommer polisen att arbeta med riktade åtgärder.

Medborgarlöftena bygger på att främja en långsiktig satsning tillsammans med invånare, Polis och kommun. Arbetet utgår från en gemensam och aktuell problembild. Ett fungerande preventionsarbete ger effekt på den generella folkhälsan.

Begränsa tillgängligheten av alkohol

Alla ärenden i dessa frågor hanteras i handläggning och tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622) och Lagen om tobak och liknande produkter(2018:2088)

Även utbildningar i ansvarsfull alkoholservering och krögarträffar erbjuds av kommunen till dem som har stadigvarande serveringstillstånd eller ansöker om tillfälliga serveringstillstånd.

Kommunens uppgift är att säkerställa att restaurangverksamhet och övrig verksamhet där försäljning av alkohol och tobak äger rum bedrivs enligt gällande lagar och bestämmelser. Tillstånd krävs för all försäljning av alkohol och tobak utom folköl som är anmälningspliktig. För att få sälja produkterna måste man upprätta ett egenkontrollprogram. Ett egenkontrollprogram fungerar som ett stöd för dig som verksamhetsutövare i egenkontrollen och är ett viktigt underlag för kommunen när det blir tillsyn.

Genom att informera föräldrar om langningsriskerna och att inte köpa ut alkohol till sina barn så kan tillgängligheten begränsas. Ett mål med detta är att skjuta upp alkoholdebuten.

Droger

Alla barn skall ha rätt till en drogfri uppväxtmiljö. Det skadliga bruket ska minskas och insatser för att skydda barn mot eget och andras skadliga bruk, ska fortsatt prioriteras. En otrygg uppväxt i missbruksmiljö ökar risken för barnet att själv utveckla ett skadligt beteende. Cannabis är många gånger inkörsporten till bruk av narkotiska preparat och ses på med en liberal syn bland många unga. Forskning visar på större skador vid tidig användningsdebut av Cannabis därför är det viktigt att sprida kunskap och tillämpa kunskapsbaserat Cannabisförebyggande arbete.

Läkemedelsmissbruk

Läkemedelsmissbruk och beroende utvecklas ofta långsamt. När kroppen har vant sig vid läkemedlet minskar effekten och man behöver större doser för att uppnå samma effekt. Nationellt sett har antalet dödsfall där narkotikaklassade läkemedel nämnts på dödsorsaksintygen ökat (källa Beroendecentrum, Regeringen prop)

Barn och ungdomars uppväxt skall vara fri från påverkan av tobak, alkohol och droger

Insatser skall riktas till föräldrar och vuxna som arbetar med barn och ungdomar, samt till barn och ungdomar själva. Viktiga arenor för att erbjuda alkohol- och drogfria miljöer för barn och ungdomar är; skolan, fritidsgården Frizon och föreningslivet. Dessa verksamheter kan stödja de personer som arbetar på dessa arenor genom information och kunskap om hur de kan förebygga tobak, alkohol- och droganvändning hos barn och ungdomar. Det är viktigt att vuxna som kommer i kontakt med unga använder sig av aktuell kunskap för att stärka barn och ungdomars självkänsla så att de kan, vill och vågar säga nej till tobak, alkohol och droger.

Föräldrastöd

Alkohol och droger ska inte förekomma i samband med graviditet. Genom utbildning och information kan skadeverkningar minskas. Föräldrar ska ges möjlighet att ta del av aktuell information och kunskap om tobak, alkohol och droger. Det skall ges möjlighet att diskutera sitt (förädlarnas) förhållningssätt till tobak, alkohol och droger på till exempel möten i skolan, förskolan och familjecentralen och i andra verksamheter. Genom att erbjuda föräldrautbildningar, med målet att stärka föräldrar att själva kunna ta sitt föräldraansvar och ha en god relation till sina barn, kan barn och unga ges en tryggare uppväxt.

Barn och ungdomar i utsatta miljöer

Unga i utsatta miljöer löper större risk att själva utveckla ett beroende. Därför är det extra viktigt att erbjuda kvalificerat stöd för barn och ungdomar som lever i en familj där det finns missbruk, psykisk sjukdom eller hot och våld.

Minska alkohol- och drogrelaterat våld

Våldet hänger ofta ihop med hög alkoholkonsumtion eller användning av droger. Genom samverkan, utbildning i ansvarsfull alkoholservering, ökad tillsyn samt aktivt arbete i enlighet med detta dokument, vill vi begränsa våldet i vår kommun.

Erbjuda stöd och vård vid missbruk eller beroende samt till brottsoffer

Våld i nära relationer sker ofta under inflytande av alkohol eller droger. De som blivit utsatta för våld eller lever i relationer där våld förekommer är i behov av omfattande stöd.

Genom att stötta utsatta personer kan barnen skyddas från att växa upp i dessa miljöer.

Det skall vara enkelt för alla kommuninvånarna att få tillgång till information, om vart de kan vända sig om de är i behov av stöd, vård och behandling. Information ska finnas tillgänglig även på andra språk. Genom stöd och vård i ett tidigt skede samt föräldrastöd minskar vi alkohol och drogers skadeverkningar för barn och ungdomar.

Doping

Doping är ett samlingsnamn för missbruk av hormonpreparat och andra läkemedel för att öka musklernas

styrka och volym. Missbruk av dopningspreparat räknas idag som ett samhällsproblem. Som dopningsmedel anges AAS (Androgena Anabola Steroider) som det mest dominerande. Ett drogfritt Kalix ska också vara dopningsfritt. Det ska åstadkommas bland annat genom att gym och sportanläggningar knyts samman med 100% ren träning.

Tobak och liknande produkter

Den som säljer tobak är skyldig att ansöka om försäljningstillstånd. För att få sälja tobak måste man upprätta ett egenkontrollprogram, där det bland annat framgår vem som ansvarar för försäljningen, hur man skall undvika att sälja tobak och liknande produkter till personer under 18 år och hur personalen informerats om Lagen om tobak och liknande produkters regler.

Elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare

Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare ska anmälas till kommunen. För att få sälja produkterna måste man upprätta ett egenkontrollprogram som är anpassat till verksamheten. Syftet med egenkontroll och egenkontrollprogram är att den som säljer tobaksvaror och e-cigaretter ska driva sin verksamhet så att den kan leva upp till lagens krav.

Spel

Den 1 januari 2018 började spelproblem jämföras med alkohol och droger i Socialtjänstlagen 2001:453 och Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30.

Kommunen ska ansvara för att förebygga och motverka missbruk av spel och spel om pengar. Barn som har en förälder eller närstående med spelmissbruk ska ges stödinsatser inom hälso- och sjukvården. Kommunen och Region Norrbotten har en skyldighet att samverka i frågan.

Ansvarsfördelning

- Kommunstyrelsen har ansvar för införande och uppföljning en gång per år av den alkohol-och drogpolitiska planen.
- Nämnderna ansvar för att alla verksamheter drivs i linje med planen.
- Respektive förvaltningschef ansvarar för att planen används när förvaltningens verksamhetsplan utarbetas och att uppföljning och återkoppling till Kommunstyrelsen sker löpande.
- Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att aktualisera dokumentet vid varje ny mandatperiod.

Uppföljning och utvärdering

- Arbetet med att sträva mot målen i denna plan ska vara ständigt pågående och avspeglas i det dagliga arbetet i de kommunala verksamheterna.
- Viktig är samverkan för implementeringsarbetet på respektive verksamhet i kommunen.
- Förvaltningscheferna skall var annat år informera nämnderna. En redogörelse för hur denna plan implementerats och vilka handlingsplaner som tagits fram i verksamheterna. En sammanställning på dessa redovisas även till kommunstyrelsen.
- Var annat år ska arbetet med Alkohol- och drogpolitiska planen redovisas i Kommunstyrelsen.
- Drogvaneundersökningen i årskurs 9 och årskurs 2 i gymnasiet redovisas i kommunstyrelsen.